

KÚRIA

Bfv.III.1.084/2013/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. évi március hó 5. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hivatalos személy elleni erőszak bűntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Ózdi Városi Bíróság 3.B.529/2011/25. számú, illetve a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.1161/2012/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az Ózdi Városi Bíróság 2012. május 17. napján kelt 3.B.529/2011/25. számú ítéletével a terheltet a Btk. (1978. évi IV. törvény) 229. § (1) bekezdésébe ütköző és - a (2) bekezdés I. fordulatára figyelemmel - a (8) bekezdés II. fordulata szerint minősülő hivatalos személy elleni erőszak bűntette miatt 2 évi - végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

A terhelt és a védő által bejelentett fellebbezés folytán eljáró Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2013. március 6. napján jogerős 2.Bf.1161/2012/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a bűncselekményt a Btk. 229. § (1) bekezdésének I. fordulatába ütköző és - a (2) bekezdés II. fordulatára figyelemmel - a (8) bekezdés II. fordulata

szerint minősülő hivatalos személy elleni erőszak bűntettének minősítette, továbbá a terheltet előzetes mentesítésben részesítette.

A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.

Sz. B. j-i lakos 2011. április 30. napján este 22 óra 15 perckor bejelentést tett a Rendőrkapitányság ügyeletére, miszerint a lakásával szemben lakó terhelt a saját udvarán egy nőt bántalmaz. A bejelentést követően a terhelt lakásánál megjelent a Rendőrkapitányság két hivatásos állományú járőre, valamint egy polgárőr, akik a lakásból veszekedés, ordibálás hangjait hallották kiszűrődni. Felszólításuk ellenére az udvaron tartózkodó személyek nem nyitottak ajtót, ezért a kerítésen átmászva jutottak be az ingatlan területére.

Az intézkedő rendőrök az épület pincehelyiségében találtak rá az ittas állapotú, hangosan kiabáló, veszekedő terheltre, valamint a társaságában lévő P. I. és dr. B. Gy-re.

A helyiségbe lépő rendőröket - mielőtt az intézkedés célját közölni tudták volna - a terhelt ordítva, trágár szavakkal kezdte szidalmazni, és az ajtóban álló P. K. rendőr főtörzsőrmester egyik karját megragadva megkísérelte őt kituszkolni a helyiségből.

Miután az intézkedő rendőrök sikertelenül szólították fel a terheltet a cselekmény abbahagyására, őt megfogták és a pincehelyiségben leültették. A terhelt rövid időre megnyugodni látszott, azonban hirtelen ismét agresszívvá vált, és a mellette lévő ágyon fekvő, mintegy 90 cm hosszú fejszét megragadva megindult a rendőrök felé, és azt fejmagasságban az irányukba lendítette. M. Gy. rendőr őrmester elővette szolgálati lőfegyverét, és azt a terheltre fogva felszólította a fejsze letételére. A lőfegyver láttán megtorpanó terhelt pillanatnyi zavarát kihasználva a rendőrök testi kényszert alkalmaztak vele szemben, majd előállították.

A jogerős ítélet ellen a terhelt védője terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt a támadott határozat megváltoztatása, és a terhelt felmentése érdekében.

A felülvizsgálati indítvány szerint a jogerős határozatban foglalt tényállás alapján nem állapítható meg, hogy a rendőrök milyen intézkedést kívántak foganatosítani, ezért intézkedésük törvényességére sem vonható következtetés.

Hiányzik továbbá a tényállásból, hogy az intézkedő rendőrök a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 39. § (1)

bekezdésében foglalt mely okból voltak jogosultak a terhelt magánlakásába behatolni. Álláspontja szerint a megállapított tényállásból éppen az a következtetés vonható le, hogy a magánlakásba történő belépést lehetővé tevő törvényi ok nem állt fenn, így a terhelt az ingatlanra történő jogellenes behatolást - figyelemmel a hatósági jogkörrel fel nem ruházott, és a magánterületre történő belépésre semmilyen körülmények közt nem jogosult polgárőr jelenlétére is - alappal tekinthette jogtalan támadásnak. Ebből következően a minden mérlegelés szükségessége nélkül megállapítható módon jogellenes rendőri intézkedéssel szembeni fellépése a jogos védelem keretei közt maradt, illetve ezen okfejtés elvetése esetén is megállapítható, hogy a menthető felindulásból lépte túl a jogos védelem kereteit.

Kifogásolta végül a bűncselekmény Btk. 229. § (8) bekezdésének II. fordulata szerinti minősítését, amely a rendőrök által foganatosított, külön törvényben meghatározott intézkedés tényállásban történő megnevezésének hiányában érvelése szerint fel sem merülhet.

A Legfőbb Ügyészség BF.1941/2013. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételeiben kifejtette, hogy az ügyészi átirat - a felülvizsgálati eljárásban tilalmazott módon - a tényállással kapcsolatos okfejtést tartalmaz. Álláspontja szerint az Rtv. 39. § (1) bekezdésének b) pontjára történő ügyészi hivatkozás nem áll összhangban az ítéletben foglaltakkal, amely csupán az általános intézkedési kötelezettségre vonatkozó szabályokat hívta fel. A tényállásban foglaltak pedig a rendőri eljárás jogszerűségét nem alapozták meg, ezért - felülvizsgálati indítványban foglalt érveit megismételve - az ügyészi átirat figyelmen kívül hagyását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alaptalan.

A jogerős ítéletben foglalt, a Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás a felülvizsgálati indítvány érveivel szemben maradéktalanul tartalmazza az eljárt bíróságok által megállapított bűncselekmény minősítésének alapjául szolgáló tényeket.

A Btk. 229. § (1) bekezdésébe ütköző hivatalos személy elleni erőszak büntettét az követi el, aki a hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza. A (2) bekezdés szerint minősítő körülmény a felfegyverkezve, a (8) bekezdés szerint pedig a külön törvényben meghatározott intézkedést

végrehajtó rendőr sérelmére történő elkövetés.

Az irányadó tényállás alapján jelen esetben a hivatalos személy elleni erőszak törvényi tényállásának I. fordulatát kell vizsgálni, amelynek megvalósulásához a törvény kétségekívül a hivatalos személy intézkedésének jogszerűségét is megkívánja.

Az intézkedés jogszerű mivoltának megítélését illetően töretlen az Rtv. 19. § (1) bekezdésével összhangban álló bírói gyakorlat. Eszerint a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni, és a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

Az jogerős ítéletben foglalt tényállás félreérthetetlenül rögzíti, hogy

- a rendőri intézkedésre alapot adó bejelentés szerint a terhelt tulajdonát képező ingatlan területén egy nőt bántalmaztak,
- a kiérkező rendőrökkel a bejelentő közölte, azt sem tudja, hogy a bántalmazott nő él-e még és
- veszekedés, ordibálás hangjai szűrődtek ki a lakásból.

A fentiek tükrében a helyszínre érkező rendőröket az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség terhelte. E kötelezettségük teljesítése érdekében - az Rtv. 15. §-ában szabott arányosság követelményének figyelembevételével - az Rtv. V. fejezete szerinti, az intézkedés céljának elérésére alkalmas bármely rendőri intézkedés alkalmazható volt.

Adott esetben az elérni kívánt célok megvalósulásához szükséges elsődleges intézkedés a magánlakás területére történő belépés volt, hiszen a fentebb írt módon adat merült fel, hogy az ingatlan területén tartózkodó személy sérelmére bűncselekményt követnek el, azonban a rendőröket a lezárt udvaron tartózkodó személyek felszólítás ellenére nem bocsátották be. Ennek következményeként másztak át a kerítésen, majd léptek be a pincehelyiségbe.

Mindezek alapján az ítéleti tényállás hiánytalanul tartalmazza azokat a tényeket, amelyek alapján a rendőri intézkedés jogszerűségére következtetés vonható.

A tényállásnak ugyanis nem a cselekmény elbírálásához szükséges jogszabályhelyekre kell utalnia, az ítélezés alapját képező jogszabályi rendelkezések megjelölése a jogi indokolás részét képezi. Ehelyett a tényállásban azokat a tényeket kell rögzíteni, amelyek a jogi elbírálás - így a rendőri intézkedés jogszerűségének kérdésében történő állásfoglalás - kereteit meghatározzák.

Az irányadó tényállásból pedig kitűnik, hogy a rendőri intézkedés

célja a bejelentés valóságáról történő meggyőződés, illetve a bejelentés szerinti bántalmazás folytatására utaló körülményekre tekintettel a bűncselekmény megszakítása volt, ezért az intézkedő rendőrök - az elsőfokú ítélet 23. oldalán egyébként helyesen hivatkozott - Rtv. 39. § (1) bekezdésének b) pontja alapján jogszerűen léptek be az ingatlan területére.

Nem állja meg a helyét a felülvizsgálati indítvány a tekintetben kifejtett érvelése sem, amely szerint a belépés jogszerűségét elfogadva is a rendőrök csak addig maradhattak volna az ingatlan területén, amíg meggyőződnek róla, hogy a bejelentés szerint bántalmazott nő él-e még.

Ehhez képest a bent tartózkodás az Rtv. 39. § (4) bekezdése értelmében a feladat végrehajtásához szükséges ideig tarthat, amely adott esetben szükségképpen kiterjedt egyfelől annak tisztázására, hogy történt-e bűncselekmény, folytatásának veszélye fennáll-e, másfelől bűncselekmény gyanúja esetén az elkövetéssel megalapozottan gyanúsítható személy elfogására és előállítására.

Az intézkedés fentiek szerint végbemenő folytatását akadályozta meg a terhelt támadó fellépésével, amelynek során először P. K. rendőr főtörzsőrmester karját megszorítva megkísérelte őt eltávolítani a pincehelyiségből, majd a rendőrök felé megindulva egy fejszét lendített az irányukba.

A magánlakásba történő belépés törvényessége ekként nem kérdőjelezhető meg, következésképpen fel sem merülhet, hogy az intézkedésnek a terhelt jogszerűen szegült volna ellen, különös figyelemmel arra is, hogy e jogosultság egyebekben is csak a mérlegelés nélkül kétséget kizáróan jogellenes rendőri intézkedéssel szemben illette volna meg.

Nyilvánvalóan nem tette jogellenessé az alapul szolgáló jogszabályi feltételek fennállása mellett végrehajtott intézkedést önmagában az a körülmény, hogy a jogszerűen intézkedő rendőrökkel együtt a hasonló jogkörrel fel nem ruházott polgárőr is behatolt az ingatlan területére.

A jogszerűen intézkedő rendőrök ellen irányuló, az intézkedés folytatását akadályozó támadó fellépésével a terhelt hiánytalanul kimerítette a hivatalos személy elleni erőszak Btk. 229. § (1) bekezdésében írt törvényi tényállásának I. fordulata szerinti tényállási elemeit.

A jogszerű mederben maradó rendőri intézkedésre tekintettel teljességgel alaptalan a jogos védelmi helyzet fennállásának megállapítását célzó felülvizsgálati indítvány. Jogos védelmi helyzet hiányában értelemszerűen alaptalan továbbá a jogos védelem

menthető felindulásból történő túllépésére történő hivatkozás is.

Az indítvány sérelmezte továbbá a Btk. 229. § (8) bekezdésének II. fordulata szerinti minősítő körülmény megállapítását.

A jogerős ítéletben írt tényállásból kiolvashatóan a bejelentés nyomán a helyszínre érkező rendőrök intézkedésére az Rtv. 13. § (1) bekezdése teremtett jogalapot, illetve a tényállásban részletezett rendőri fellépés a már kifejtettek szerint megfeleltethető az Rtv. 39. § (1) bekezdés b) pontja szerinti rendőri intézkedésnek.

Mivel pedig a tényállásból kitűnik, hogy a rendőrök a szolgálati feladataik ellátását szabályozó törvény felhatalmazása alapján intézkedtek, a sérelmezett minősítő körülmény megállapítása is törvényes volt az eljáró bíróságok részéről.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdésére tekintettel hivatalból köteles - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3. § (4) bekezdésén, illetve a 416. § (4) bekezdésének b) pontján, továbbá a 418. § (3) bekezdésén és a 421. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. március 5.

Dr. Akác József s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

írnok
BÉ